

Geenimuuntelu – ollako vai eikö olla?

(Maaseudun Tulevaisuus 28.1.2011)

Elintarvikkeiden geenimuuntelu on aina puhuttanut, julkisuus asian ympärillä on ollut molli-voittoista. Viime viikko toi tullessaan toiset sävelet, kun satojen alan tutkijoiden adressi luovutettiin eduskunnalle. Yli 300 tohtorin allekirjoittama vetoamus linjasi, ettei kasvien geenimuuntelua saisi rajoittaa liian tiukasti. Geenimuunneltuja (gm) kasveja koskevia lakihankkeita on meneillään sekä Suomen että EU:n tasoilla. Allekirjoittaneet tiedeväen edustajat olivat sitä mieltä, että gm-kasvien kehittelyn rajoituksissa on molemmilla tasoilla edetty liian pitkälle ilman tieteellisiä perusteita.

Omassa työssäni ensimmäiset gm-kasvit tipahtavat pöydälleni piakkoin, kun jäsenmaiden oikeus rajoittaa gmo-viljelyä alueellaan tulee Euroopan parlamentin ympäristö-, kansanterveys- ja elintarvikkeiden turvallisuusvaliokunnan käsittelyyn, josta se etenee parlamentin täysistuntoon mitä todennäköisimmin kesäkuussa. Olen asiaan perehtyessäni toivonut itsekin aiheeseen liittyvää laajaa ja erilaiset näkökannat huomioivaa keskustelua. Asian vastustajat ovat tuoneet kantaansa voimakkaasti esille. Olen itse pyrkinyt selvittämään myös alaa puolustavia näkökulmia ja pohtinut niistä erityisesti näitä muutamia.

Suomessa on harjoitettu kasvibioteekniikan tutkimusta jo kolmen vuosikymmenen ajan. Tutkimus ei luonnollisesti rajoitu pelkästään viljelykäyttöön tähtäävien kasvien tutkimukseen, mutta tähän aikajänteeseen nojaten voi sanoa, että meillä on Suomessakin alan ehdottomia asiantuntijoita. Heidän tietoaan ei ole suuren yleisön tai poliittisten päättäjien keskuudessa suuremmin kuultu, vaan geenimuuntelusta puhuttaessa on totuttu korostamaan riskejä, joita siihen uskotaan liittyvän. Osa näistä riskeistä on varmasti todellisia ja näin ollen on tärkeää, että tutkimuksen kehittymistä tällä sektorilla seurataan ja kuunnellaan entistä tarkemmin.

Peräänkuulutan itse gmo-kysymyksessä paria seikkaa: avointa keskustelua sekä puolueettoman riskianalyysin julkista käsittelyä.

Mikäli esimerkiksi todetaan, että geenimuuntelulla saadaan aikaan poikkeavan suuri riski muiden lajien kontaminoitumiseen, rajoituksia on syytä tehdä. Kategorisoimaan asiassa ei pidä lähtökohtaisesti ryhtyä.

Täytyy muistaa, että olemme muokanneet eri lajikkeiden perimää jo kymmenien vuosien ajan laajassa mittakaavassa.

Geeniteknologia on yksi tekniikka samaan tarkoitukseen eli haluttujen ominaisuuksien korostamiseen. Se voi antaa mahdollisuuden muita tekniikoita nopeampaan perimän muokkaamiseen, mutta siinä ei lähtökohtaisesti ole mitään sellaista väärää, ettei mitään geenimuuntelulla aikaan saatua voisi päätyä kuluttajien käsiin.

Varsinkin, kun olemme itse omista verorahoista rahoittaneet alan tutkimustakin varsin pitkään. Olemme siis kansakuntana uskoneet alaan. Olisikin outoa sulkea ovi kaikilta niiltä tutkimustuloksista, joita on saatu aikaan joko meillä tai jotka omat asiantuntijamme arvioivat hyväksi tuotteiksi.

Lopullinen oma kantani varsinaisesti parlamentin käsittelyyn tulevan gmo-asian osalta on auki. Päällimmäisenä kysymyksenä olen pohtinut muun muassa sitä, aliarvioimmeko suomalaisia viljelijöitä, jos gmo-tuotteiden viljely kielletään koko Suomen alueella. Mikäli he kokevat gmo-tuotteet oman elinkeinonsa uhaksi, he eivät varmasti aloita viljelyä. Jos taas elinkeino menestyy, silloin kuluttajienkin tarpeisiin on vastattu. Tältä osin toivoisinkin, että jyrkkien kansallisten kieltojen sijaan kykenisimme luottamaan myös viljelijän ja toisaalta kuluttajan päätöksentekokykyyn ja tahtoon.

RIIKKA MANNER

on europarlamentaarikko (kesk.)

riikka.manner@europarl.europa.eu